

អភិបាលកិច្ច និងគណនេយ្យភាពសង្គម

១១១ ឆ ២០២០

គម្រោងពង្រឹងអភិបាលកិច្ចលទ្ធកម្មថ្នាក់ក្រោមជាតិ (ព.អ.ល.ថ) ជាគម្រោងមួយ ដែលសហការអនុវត្តដោយអង្គការសីលការ និងអង្គការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ (MODE) ខេត្តកំពង់ធំ ក្រោមការឧបត្ថម្ភគាំទ្រថវិកាពី មជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិសម្រាប់សហគ្រាសឯកជន (CIPE)។ គម្រោងនេះមានគោលបំណងធ្វើឲ្យ អភិបាលកិច្ចសាធារណៈ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានភាពប្រសើរឡើង។ គម្រោងព.អ.ល.ថ បង្កើនតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព លើកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ ហើយអភិបាលកិច្ច គឺជា ផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តគម្រោងនេះ។

សង្គមល្អ មានចំណុចសំខាន់ៗ៣គឺ:

១.ប្រជាពលរដ្ឋទទួលបាននូវសេវាមូលដ្ឋាន (សុខភាព យុត្តិធម៌ អប់រំ.....) ។

២.សង្គមមានយុត្តិធម៌ និងមានការគោរពសិទ្ធិ។

៣.ជួយយកអាសាគ្នា ទៅវិញទៅមក។

ប្រជាពលរដ្ឋ និងរដ្ឋាភិបាល មានភារៈកិច្ចដូចខាងក្រោមនៅក្នុងសង្គមល្អ៖

ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវ:

១.ចូលរួមប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់, ទៅបោះឆ្នោត ចូលរួមទាមទារដោយអហិង្សា ។

២.ប្រជាពលរដ្ឋសហការគ្នា ដឹកនាំ និងចងក្រងជាក្រុមដើម្បីចរចាជាមួយរដ្ឋាភិបាល ។

រដ្ឋាភិបាលត្រូវ:

១.ជួយសម្រួលឲ្យមានសេវាសង្គម និងជួយសម្រួលឲ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលរួមបាន ឧទាហរណ៍: អនុញ្ញាតឲ្យតំណាងរបស់របស់គាត់ចូលពិភាក្សា។

២.ជំរុញឲ្យមានការចូលរួម តាមរយៈការចែករំលែកព័ត៌មាន ។

៣.ជាអ្នកផ្តល់សេវាដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងគុណភាព ហើយទាន់ពេលវេលា និងមានតម្លៃសមរម្យអាចទទួលយកបាន។

អភិបាលកិច្ចគឺជាការប្រើប្រាស់នូវសិទ្ធិអំណាចនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និង រដ្ឋបាល ដើម្បីគ្រប់គ្រងកិច្ចការជាតិមួយ។ វាគឺជាយន្តការ ដំណើរការ និងច្បាប់សំបុក ដែលតាមរយៈនេះ ប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមផ្សេងៗ បញ្ជាក់ពីផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន និង សម្រុះសម្រួលភាពខ្វែងគំនិតដែលមាន (UNDP) ។ និយមន័យមួយទៀត អភិបាលកិច្ច គឺជា ច្បាប់ទម្លាប់ និងច្បាប់សំខាន់ៗដែលរដ្ឋអំណាចនៃប្រទេសមួយ ប្រើប្រាស់ដើម្បីផលប្រយោជន៍រួម។ នេះរួមមាន:

១.ដំណើរការជ្រើសរើស តាមដាន និងជំនួសអ្នកមានសិទ្ធិអំណាច។

២.សមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនូវធនធានរបស់ខ្លួន និងអនុវត្តតាមគោលនយោបាយសមស្រប។

៣.ការគោរពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងរដ្ឋចំពោះច្បាប់/ស្ថាប័នដែលគ្រប់គ្រងអន្តរកម្មផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ។(ធនាគារពិភពលោក)

ចំណែកគម្រោងអភិបាលកិច្ចល្អមូលដ្ឋាននៃក្រសួងមហាផ្ទៃ បានឲ្យនិយមន័យថាអភិបាលកិច្ចគឺជា ដំណើរការ ជារបៀបនៃការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង ចាត់ចែង ឬបីបាច់ថែរក្សា និងជាការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និង អនុវត្តសេចក្តីសម្រេចចិត្តនោះ។

អភិបាលកិច្ច គឺជាវិធីសាស្ត្រដែលរដ្ឋ ឬស្ថាប័ន ប្រើប្រាស់ក្នុងការ គ្រប់គ្រងធនធាន សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច ដើម្បីបំរើផលប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ម៉្យាងទៀត អភិបាលកិច្ច គឺជាសកម្មភាព ដំណើរការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង ចាត់ចែង ថែរក្សា ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងអនុវត្តដោយប្រកាន់ភ្ជាប់នូវ គោលការណ៍ផ្សេងៗមាន៖ ១.ការចូលរួម ២.ការឆ្លើយតប ៣.គណនេយ្យភាព ៤.ការព្រមព្រៀង ៥.តម្លាភាព ៦.សមភាព ៧.ប្រសិទ្ធភាព-ប្រសិទ្ធផល ៨.គោលការណ៍ច្បាប់-នីតិវិធី (គម្រោងអភិបាលកិច្ចល្អមូលដ្ឋាន នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ) ។ អភិបាលកិច្ច មានន័យថា មានសមត្ថភាព គ្រប់គ្រងកិច្ចការ និងធនធានរបស់ ប្រទេសជាតិ ប្រកបដោយឆន្ទៈ មានលក្ខណៈបើកចំហរ តម្លាភាព គណនេយ្យភាព សមធម៌ និងឆ្លើយតប តម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ (UNDP) ។

គោលការណ៍អភិបាលកិច្ចមាន៖

ក.អភិបាលកិច្ច គឺផ្ដោតលើគោលបំណងរបស់អង្គភាព និងលទ្ធផលសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នក ប្រើប្រាស់សេវាកម្ម។

ខ.អភិបាលកិច្ច គឺជាការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមានការកំណត់នូវមុខងារ និងតួនាទី ច្បាស់លាស់។

គ. អភិបាលកិច្ច គឺជាការលើកស្ទួយគុណតម្លៃរបស់អង្គភាពទាំងមូល និងបង្ហាញពីគុណតម្លៃរបស់ អភិបាលកិច្ច តាមរយៈការប្រព្រឹត្ត។

ឃ. អភិបាលកិច្ច គឺជាការផ្តល់នូវការជូនដំណឹង ការសម្រេចចិត្ត និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ប្រកបដោយតម្លាភាព។

ង. អភិបាលកិច្ច គឺជាការបង្កើនសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពរបស់អង្គភាពគ្រប់គ្រងឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព

ច. អភិបាលកិច្ច គឺជាការតៀងតម្លៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា និងធ្វើឲ្យមានគណនេយ្យភាពពិតប្រាកដ។

ដើម្បីឲ្យមានអភិបាលកិច្ចត្រូវមាន៖

- ១.ការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ
- ២.ការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនលំអៀង
- ៣.ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ធនធានឲ្យអស់ពីសមត្ថភាព
- ៤.ការទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តតួនាទី ភារៈកិច្ច និងឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយស្មើភាព គ្មានការរើសអើង និងតាមពេលវេលាសមរម្យ។

គណនេយ្យភាព គឺជាកាតព្វកិច្ចរបស់ អ្នកមានសិទ្ធិអំណាច ត្រូវទទួលយក ឬទទួលខុសត្រូវរាល់ សកម្មភាពដែលបានប្រព្រឹត្តិ។

គណនេយ្យភាពសង្គម គឺជាមធ្យោបាយ ឬវិធីសាស្ត្រទាំងឡាយណា ដែលអនុវត្តន៍ដោយ ប្រជាពលរដ្ឋ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីជួយរដ្ឋាភិបាល ឬអ្នកផ្តល់សេវាកម្មឲ្យមានគណនេយ្យភាព (ការទទួលខុសត្រូវ) តម្លាភាព និងការឆ្លើយតបនូវសេចក្តីត្រូវការរបស់សហគមន៍។

គណនេយ្យភាពសង្គមមានសារៈសំខាន់ពីព្រោះ គណនេយ្យភាពសង្គមធ្វើឲ្យ៖

- ១.អភិបាលកិច្ចប្រសើរឡើង
- ២.ប្រសិទ្ធភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍ និង
- ៣.ពង្រឹងអំណាចដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។